

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kvædinger eller Smaakvad

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kvædinger eller Smaakvad", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 248. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_251-txt-shoot-idm7229.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Til Bechman.

Fortale.

En af de faa danske Præster som i dette Aarhundrede har talt Sandheds Sprog om den hartad uddøde Christendom, Hans Gram Bechman, lod endnu 1811 en liden mærkelig Tale indrykke i Sandsigeren N. 40, 249 hvorpaa det følgende Vers er som et Svar, og jeg haaber at den christne Mand ei fortryder paa, at jeg lader Talen heel aftrykke.

Tidernes Tegn.

(En Drøm.)

Jeg drømte: det var Fasten. Jeg var i en stor Stad og gik til Kirke for at høre Fasteprædiken: Tillige syntes det mig at være til Froprædiken, meget tidlig om Morgen; jeg undrede mig over saa tidlig at gaae i Froprædiken; men ved Drømme er der jo altid Noget underligt, som man ei kan gjøre Rede for eller finde nogen Grund til. Kirken forekom mig meget stor, en Domkirke. Indgangen til den var igjennem og under Taarnet, saa at man ved Indtrædelsen strax kunde overskue den hele store Kirke.

Jeg saae da, hvilket ellers nu er et saare siældent Syn i en Domkirke, alle Stolene paa Kirkegulvet og alle Gangene imellem Stolene, som man siger, propfulde af Mennesker. Og hos dem alle mærkedes en stille og høitidelig Andagt.

Jeg studsede ret ved dette sieldne Syn, hvis Høitidelighed end mere forhøiedes, deels ved tvende store Lys paa Alteret, hvorfra disse paa en forunderlig Maade oplyste denne store Forsamling; deels ved en saa ordentlig og stille Sang, som jeg kunde erindre mig at være af Kingos Psalmebog. Ja! jeg kunde grangivelig mærke den Stanse, hvormed Menigheden endte, nemlig denne: "men Jesus kjendes ei" – Hvortil Choret, oppe ved Alteret med en saa ganske udtryksfuld Stemme svarede: "Thi Stolthed siger: Nei!" – Jeg blev ganske henreven af det, jeg saae og hørte.

Min Opmærksomhed blev nu ganske hendraget til Lysene paa Alteret, hvilke udbredte en saa forundringsværdig Glands over hele Menigheden og Kirken.

Det ene Lys, det største, der stod noget foran eller nærmere, gav fra sig et klarere og renere Skin end det Andet, som og syntes at have været længere tændt. Men det forreste eller nærmeste Lyses større og renere Glands frembragte med det bageste Lyses Skin et saa forunderligt Skjær, at man ei allene kunde see foran sig; men i dette Skjær, som i et Speil, kunde man tillige see Alting omkring sig og bagved sig. Jeg faldt i stor Forundring herover. Hidtil havde jeg kun lagt Mærke til Lysene og Menigheden og Sangen.

Men ved nøiere at give Agt paa Lysene og det omtalte Skjær, blev jeg nu videre vaer, at det rundt omkring ved Sidemurene i Kirken, tvertimod hvad ellers pleier at have Sted, fandtes slet ingen Stole eller saa kaldet Pulpitur, hvor Stadens høie Embedsmænd, Magistrater, Øvrigheder, Fornemme, Rige og Store, ellers pleiede at have deres Stader.

Det gjorde mig ret ondt at erfare, hvorlunde Alt dette var forsvundet af denne store Kirke; thi, tænkte jeg, fra disse ophøiede Steder havde man den allerbedste Leilighed til at beskue det herlige store Lys paa Alteret; og disse ophøiede og beskuelige Exempler havde Hoben altid taget til Efterfølgelse, hvormed Ærbødighed for Gud, og Agtelse for Mennesket, for Orden og Ret, for Pligt og Dyd dog blev holdt i Priis og gjældte Noget blandt Mennesker.

Men under disse veemodige Betragtninger blev jeg nu først vaer, at der i Pulpitur-Stolenes Sted, langs med Sidemurene, fra Choret paa høire Side, omkring til Choret paa venstre Side af Kirken, var anbragt utallige Omgange, fra Neden af opad til Hvælvingen. Det besynderligste var, at disse Omgange ei allene gik den ene oven over den anden, men de gik tillige alle i hinanden, saa at alle ginge deri frem og tilbage, op og ned, og vare udi en idelig Vanken.

Jeg faldt i den største Forundring herover. En gammel Mand, som mærkede min Forundring, sagde til mig: Disse ere Tidsaandens Helligdom eller Labyrinthen. Jeg svarede: det forstaaer jeg ikke. Nu sagde han atter: Stiig herop, og stil dig ligefor Lyset, saa vil du faae at see. Jeg steg nu op til ham paa en Forhøining.

Med eet hørte jeg en Lyd, som af en Mængde Ankommende: Jeg vendte mig om til Kirkedøren, den ordentlige Indgang, men see! der var Ingen. Vend dig mod Lyset, sagde den Gamle, saa skal du see.

Og nu saae jeg en stor Mængde Ankomne i Labyrinthen, hvilke vankende fordeelte dem omkring i alle Omgangene.

Jeg saae nu nøie til og see! Disse Ankomne havde i den ene Haand et stort, tykt, hvidt Lys, som af Vox, og under den anden Arm en stor Bundt sammenrullet Papiir, ganske fuldskreven med Rubrikker. Der kom tillige saadan Vind med dem, at man over den ganske Forsamling kunde fornemme denne Trækvind.

253Mange strømmede henimod Choret, ligesom de vilde antænde deres Lys ved Lyset paa Alteret, men dette vilde ei lykkes. De maatte da selv anstikke dem; og nu viiste det sig, at disse store, tykke, hvide Lys vare ikke af Vox, nei! men af lutter Papiir; thi ved Anstikningen gav ethvert vel et meget stort Blus fra sig, men med det samme var det og udbrændt og i Aske.

Det forunderligste var, at Asken af ethvert saadant udblusset Lys efterlod tillige en temmelig stor sort Plæt paa Muren. Ja! det som endnu syntes næsten forunderligere, var, at der paa enhver af disse udblussede Lyses sorte Plætter stod noget at læse.

Meget begjærlig efter at vide, hvad der nu ogsaa stod at læse, saae jeg nu ganske nøie til, og fandt da: at der paa en Plæt stod: Selvraadighed; paa en anden: Indbildskhed: og paa Andre: Dydens Forvanskelse; Rets og Pligts Forvirrelse, Guds Forglemmelse, Letsindighed, Vantro, Sandselighedens Herredømme, Kaadhed og Ryggeløshed o. s. fl.

Høist forundret spurgte jeg nu den Gamle, hvilke disse Personer vare? Seer Du ikke, svarede han, at disse vilde være Verdens Oplysere og Opdragere, somme kalde dem Pædagoger. Jeg viiste 254nu paa de af de udblussede Papiirlys efterladte sorte Plætter med Indskrifterne paa: men han rystede med Hovedet, og i det samme hørtes fra Choret istemme: "Mørket skjuler Jorderige!"

Herpaa ankom en anden, som det syntes, langt større Skare, der saae ud til at være af alle Slags Lærde, med og uden Doctorhatte, fra Fortid og Nutid, alvorlige og lystige, i forskellige Dragter.

Jeg forundrede mig ret over Blandingen i denne Skare; men endnu mere, da jeg saae nøiere til og see! de havde alle nogle usle smaa Lys; saadanne som man kalder Praaser, i den ene Haand; og med disse Praaser, som dog ikke alle havde lige Størrelse, vankede de hid og did, op og ned, ligesom de ville oplede noget.

Men det Sære ved disse Praaser var, at nogle havde et mat blegt guulagtigt Skin; andre havde et sort blaaligt; andre et mørkt rødagtigt og s. fl. hvorudover det, de fandt, fik et forskjelligt Udseende, efter de Praasers Beskaffenhed man betragtede det ved.

Mange af dem lagde ogsaa Pegefingern af den anden Haand deels paa Panden, deels paa Næsen, og deels om Hagen, hvilket gav dem en forfærdelig lærd og dybsindig Mine eller et speku²⁵⁵lerende Udseende, hvormed de ville tiltrække sig desstørre Opmærksomhed.

Men Alle havde de det Uheld, at snart gik den Enes Praase ud, snart den Andens! Ja! snart udblæste En den Andens Praase!

Disse, sagde jeg til den Gamle, ere jo da høist ufornuftige! Hvi løbe og jage de saa omkring med deres usle Praaser, som baade lyse slet og tillige gaae snart ud, den Ene efter den Anden? Hvi lære de dog ikke eengang at blive fornuftige? Hvi ville de ei see ved det herlige store Lys paa Alteret, hvilket altid giver eens Skin fra sig, og hvorved man derfor kan see enhver Ting i sin sande Skikkelse? Nei! sagde han: dette er den periodiske Fornufts eller Fornufttroens Lys. – Jeg kunde ei forstaae dette.

Men jeg blev endnu meer forundret, da jeg saae Andre at have anbragt store Pustere, hvormed de, deels vilde udpuste Lyset paa Alteret, men dette lykkedes ikke, deels udpustede en Hoben Støv og Spindelvæv og Sligt, hvormed de rigtig nok for Mange omtaaede Lyset.

Jeg faldt i den største Forundring over alle de Kunster, som disse brugte imod Lyset paa Alteret; og dog med alt dette kunde de dog ikke holde deres egne Praaser brændende; men den ene sluk²⁵⁶kedes efter den anden, og efterlod en Tande, som tillige gav en slem Stank fra sig, hvorved Mange bleve forvirrede.

Heel ærgerlig spurgte jeg den Gamle: hvo dog disse monne være? Disse, svarede han, naae ofte stor Anseelse i Verden, thi Verden elsker sit Eget; mange modtage ikke sjelden stor Ære og Berømmelse af

Mennesker: paa Jorden holdes de for Vise; somme kalde dem Philosopher og – i det Samme stemte atter Chor i: "Længe haver Satan spundet."

Neppe var denne Choral til Ende, før en ny Skare af Ankommende viiste sig i Labyrinthen. Som det syntes, havde disse en Slags Lighed med Geistlige af alle Classer: Prælater, Bisper, Doctorer, Professorer, Præster, Lærere og Læreres Lærere, disse adspredte dem snart iblandt de Førrige ankomne; disse øvede og Kunster imod Lyset; mange havde store lange Lysesaxe, hvormed de under Paaskud af at vilde pudse Lyset, tænkte at kunne slukke det; men ogsaa dette lykkedes dog ikke. Imidlertid hindredes Mange derved fra at see ved Lyset. Nogle bukkede sig vel for Lyset, men naar man saa ret til, saa stødte de med deres Lysepudserne til Foden af Stagen og vilde dermed uformærkt ligesom undergrave, og saaledes omstyrte Lyset.

257Men en stor Hob havde anbragt en kunstig Ild ligesom paa et Alter, hvor de stode og bøiede sig for. Det forunderligste var, at Luen paa dette Alter havde snart en, snart en anden Farve. Og denne Afvexling syntes og at være beregnet paa Tilløkkelighed for den nyhedslystne Hob, som lod sig henrive i letsindig Beundring over disse Forandringer; men af Luen opgik tillige en slem Dunst, der gjorde dens Tilbedere dørse og søvnagtige, saa at de siden slet ikke kunde taale eller lide at see paa det store Lys.

Jeg spurgte den Gamle om denne forunderlige Ild, der havde disse mange Farver, og udgav disse slemme Dunster, som dens Tilbedere aldeles ikke vilde eller ikke kunde mærke, men som forvirrede disse Mennesker, saa at de tabte al Lyst og ligesom havde ingen Kraft til at see ved Lyset paa Altret? Han svarede: Tys! – Dette er den mægtige Tidsaand, som Alle hykle med, beruses af, blændes ved, bejuble hinanden for; og som Ingen maae driste sig til at prøve eller randsage efter fornuftige Grunde, men som Alle skulle antage efter de for enhver Periode gjældende Fornuftgrunde, og blindt hen følge uden Modsigelse. Ja! med yderste Strænghed paafordrer Fornufttroen Blindhed, uden hvilken den aldrig formaaer at holde sig.

258Saaledes, sagde jeg til den Gamle, kan det komme til at træffe ind, hvad der staaer: naar en Blind leder en anden Blind, saa – men i det Samme begyndte atter Choralen fra Alteret: "Sover I? hvor kan I sove!"

Nu først blev jeg vaer, at Mange af Menigheden havde listet dem bort, og vare komne ind i Labyrinthen, hvor de havde fordeelt dem iblandt Hoben, og vankede omkring. Og imedens jeg stod og forundrede mig derover, mærkede jeg, at der atter var en nye Skare af Ankommende, som havde indfundet dem i Labyrinthen.

Disse syntes at ville udmærke sig ved en Slags Gravitet i Anstand. Nogle havde lange Kapper paa, hvilke de hængte snart til den ene, snart til den anden Side, eftersom Conjuncturerne dreiede sig.

De Fleste bare Noget i Haanden, som en Kugle, der var hvid paa den ene og sort paa den anden Halvdeel. De vidste med saadan Kløgt og Behændighed at vende og dreie disse Kugler, saa man ei ret kunde skjælné, hvad enten de vare hvide eller sorte. Og derfor vendte de sig alle bort fra det store Lys, at Ingen skulde formærke deres Kunstgreb. En kom nu og spurgte den Gamle: ere disse maaskee Sophister, Politikere, eller Slige saadanne? 259Men i det han vilde til at svare, hørtes atter fra Choret istemme: "Hvordan end Pilatus hinked'."

Nu hørtes en udmærket Lyd: En Susen, Dundren og Mumlen tillige, som af en meget stor ankommende Hob, der satte an med en vis Styrke, hvilken opvakte en kjendelig Uro og Forlegenhed hos alle de forrige ankomne Skarer, hvilke alle ængstede vagede til Side, for ligesom at gjøre Plads.

Jeg saaé nøie til og see! Som det nu forekom mig, saa fremtraadde disse nye Ankomne med en saa forfærdende Vælde og Røst, som naar det af Stormen oprørte Havs fraadende Bølger reise sig imod og styrte ind paa Strandbredden.

Min Fantasie opildnedes herved og forvirrede mig. Jeg meente at staae ved Bredden af dette frygtelige og brusende Hav. Overvældet af Angst og Rædsel frygtede jeg nu for at rives bort af de gruelige Bølger, som imod Bredden, hvor Menigheden stod, reiste sig med saadan Vælde og saadant Vraal, der overdøvede enhver anden Røst.

Jeg saaé nu vilde Dyr at fremstige udaf enhver Bølge fra Havet og Dybet: Min Rædsel betog mig. Jeg følte mig næsten opslugt af deres Grumhed. Jeg segnede – men jeg kom mig lidt i det mig syntes, at alle disse vilde Dyr dog havde 260Menneskeansigt, og saaé nu ud som Vældige og Stridbare med Skjold og Harnisk. Lidt efter lidt kom jeg til mig selv igjen, og nu befandt jeg mig paa min forrige Plads hos den Gamle, som imidlertid havde holdt paa mig.

Ved nu at see paa disse i Labyrinthen nye Ankomne, kunde jeg dog ikke forglemme Synet af de vældige og overstyrte Bølger. Ja! disse ankomne Drabelige saaes nu i glimrende, prægtige og forskellige Kostümer, som alle havde Noget af Regnbuens Farve. Men alle havde de i Haanden store, lange Stokke med Pigge udi Enden.

Ved dette stærke Antog og Bevægelsen med Stokkene opkom saadan Støv og Taage og Forvirring, at man nu næsten ikke længere kunde see ved det store Lys paa Alteret; med mindre man holdt sig tæt op til, og det vare der nu kun Faa, som kunde og vilde.

Jeg lagde nu Mærke til, at den Gamle uformærkt havde faaet mig med sig opad mod Choret, ligesom han frygtede for at miste sin Plads i Kirken. Jeg saae alvorlig paa ham og vilde til at spørge; men i det Samme istemte Choralen: "Retuens Spiir, det er alt brækket!"

261Under denne Sang sagtnedes al denne Tummel noget, men strax hørtes igjen tillige en anden Lyd udenfra, som af Leende, Syngende, Spillende, Støiende: hvilken Lyd kom ligesom nærmere og nærmere:

Med eet lod sig da nu tilsyne i Labyrinthen en gandske forfærdelig stor Mængde, som alle deels fordeelte dem iblandt, deels forenede sig med alle de forrige Ankomne, i flere Hobe og enkelte Grupper, som Alle tumlede sig, og agerede hver paa sin Viis, den allerforunderligste Blanding: Gamle og unge, Høie og Lave, Rige og Fattige, Mandkiøn og Kvindekøen, Dramatisk- Assemble- Maskerade- Fæstlige- og andre Selskaber: Syngende, Spillende, Dandsende, Svirende, Læflende, Gøglende og drivende alskens Morskaber:

I enhver Hob udmærkede sig som Anstiftere og Ledere: Moral-Prædikantere samt Moralitetens Grundfordærvere: Religionens og Lærdoms Rensere samt Lysets og Mørkets Sammenmængere: gammel Overtroes formeentlige Nedbrydere samt Vantroes og nye Overtroes ivrige Udbredere: Fornuftens Forgudere samt Fornuftigheds Bandydere:

Og som Nydelsens Forfriskere, Morskabs Fornyere og som Kraftyttringens Opretholdere med²⁶²fulgte: Læger og Restaurateurer; Nyhedskræmmere og Rygtesmedde; Projektmagere og Forlystelsespaafindere; Sandheds Forvendere; egen Kløgtigheds og Storheds Udbasunere; falsk Æres og Berømmelses Udblæsere; Døds og Evigheds Forglemmere; Sabbatens Foragtere og Guds Tilbedelses Beleere; sand Christendoms Hadere; Vellewnets og Kaadheds Jægere; den graadige Egennyttigheds Tilbedere; Overdaadigheds umættelige Svælgere; den stille Dyds og Virksomheds Forhaanere; alskens Taskenspillere og Tusindkonstnere o. s. fl.

Jeg vidste nu ikke, hvad jeg meest skulle forundre mig over: pludselig udbrød atter Choralen: "Søde Synd, Du Vellyst-Engel."

Nu havde imidlertid den allerstørste Deel af Menigheden forladt deres Stader og ladet sig henrive med Strømmen ind udi Labyrinthen, hvor de tabte sig imellem disse tumlende Hobe, og den hele store skjønne Kirke stod nu hartad øde og tom.

Den tilbageblevne, nu saare liden, Rest af den forhen saa store og talrige Menighed bestod kun i en Enkelt hist og her staaende: disse Faa begyndte nu og at nærme dem meer og meer opad til Choret, hvor den liden Rest af Menigheden nu tyede ind, hvorhen den Gamle allerede uformærkt ²⁶³havde faaet mig med sig. Men nu tog han mig haardt i Haanden, og drog mig ind i Choret, hvor den liden Rest af Menigheden nu tyede ind, den ene efter den anden.

Thi nu var Forundringen gaaet over til Forfærdelse: da der foruden den hidtil hørte Tummel og Støien ogsaa tydelig kunde fornemmes som en Bragen, Rysten og Dundren.

De tumlende Hobe brøde da ud af Labyrinthen eller Omgangene, hvis hidtil værende Skillenum nedkastedes og den store Hob oversvømmede nu tillige Kirken overalt. Stolestaderne og Alt omkastedes, hvorudover Forvirringen og den vilde Glæde tog aldeles Overhaand. Ja! endogsaa Choret, hvor den liden tilbageblevne Rest af den forhen saa talrige Menighed havde taget Tilflugt, blev nu tillige for en Deel overstormet.

En stor Skare, meest af dem med de omtalte lange Stokke, stormede nu med stort Bulder lige mod Alteret, og efter mange og mangehaande vilde Forsøg lykkedes det endelig at omkaste Lysene paa Alteret, hvorfra de da faldt ned paa Jorden.

Lysene bleve dog ikke reent udslukte, thi jeg saae meget nøie til; men i saadan Tilstand liggende, og af Hoben traadne paa, kunde de naturligviis ei længere lyse.

264Over denne Tildragelse hørtes nu det vildeste Skrig og en tøjleløs Glæde. Denne igjennem saa langsommelige Tider forberedede og under saa mange frapante Forandringer nu tilsidst indtrufne Katastrofe, kunde ikke andet end frembringe store og levende Bevægelser og vække den allerstørste Opmærksomhed. Den i Choret nu værende liden Rest af Menigheden istemmede da en stille og vemodig Choral: "Bryder ud i hule Sukke!"

Men ret som denne Forvirring, Forvildelse og Glæde nu syntes at være paa det høieste, trinede en Herold ind, og stillede sig ved den ene Side af Alteret. Han havde tillige en aaben Bog i Haanden.

Den liden Rest af Menigheden traadde nu frimodig frem. Alle bleve opmærksomme paa Herolden, især da denne gik hen, og tog begge de af Alteret nedkastede Lys, og satte dem igjen paa Alteret, hvorfra de nu lysede langt klarere end forhen.

Herved fik nu Alle og Enhver Leilighed til at kunde tydelig see og læse udi den af Herolden, i Haanden holdende, aabne Bog.

Det jeg herved allermeest faldt i Forundring over, var at mangfoldige af den store, vilde Hob fra alle Kanter nu ogsaa ilede til med, for at see 265og læse udi Bogen. Imidlertid blev den udbredte Mængde herover sat i den største Betuttelse.

Under denne pludselige, saa gandske af Hoben uforventede og saa høist forunderlige Forandring, kom nu tillige en anden Herold frem ved den anden Side af Alteret. Han havde tillige et stort, langt Kongesepter i den høire Haand, og ligesom bebudede en høi Persons Ankomst.

Alt kom nu i den meest spændte Forventning, og allerstørste Forundring. Jeg vendte mig til den Gamle for at spørge; men i det Samme vaagnede jeg, og see! det var altsammen en Drøm.

H. G. Bechman,

Consistorialraad.

- 1 **S**om Dreng modtoges jeg af Dig engang
Hel venlig i de længst henrundne Dage,
Da nynnede jeg paa en Takkesang
Hvoraf kun Mindet jeg har nu tilbage.
Jeg glemte den paa Ungdoms Daarefærd,
Ak! da Saameget mig gik reent af Minde,
Men her og tit den Id er Manden kjær
Som Drengen svag, men kjæk har havt isinde.
- 2 266Saa tag min Tak, Du gjæve Præstemand!
Ei just fordi Du venlig tog mod Drengen,
Det rører Hjertet, men ei Harpestrængen,
Nei, Tak! fordi Du ærlig har holdt Stand
I Christendommens tunge Prøvedage,
Til Tiden ved Guds Forsyn kom tilbage,
Da Pallas dog ei længer ruger ud
Af hvert et Æg en usel, selvklog Daare,
Men ogsaa Mænd, som knæle vil for Gud,
Og under Korset fælde Angerstaare!
Modtag den Hilsen jeg af Hjertens Grund
Dig venlig sender over Belt og Sund!
Du var alt Mand da jeg var Dreng i Alder,
Men dog i Christo jeg Dig Broder kalder.
- 3 O, lystelig det klinger mig i Øre,
Naar stundom, ak kun sjelden, jeg kan høre
En Røst i Ørken mellem Farisæ'r
Om Riget, som igjen er kommet nær,
En Røst, som sanddru, uden Sky forkynder
Det Offerlam, som bar al Verdens Synder!
Jeg fulgte Dig, o *Bechman*, nys med Glæde
I Kirken ind paa vaagne Drømmegang,
Og gjennem Dig jeg hørde Kingo qvæde
Saamangen glemt, men sanddru Fastesang,
267De samme Toner, som til Fryd og Smerte
Mig klinge tit i Harpe som i Hjerte.
Ja, det er sandt, at Jesus kjendes ei
Fordi den usle Stolthed siger Nei,
Og medens Daarer høit paa Lyset skrige,
Alt mere Mørket skjuler Jorderige.
Det og er sandt, at selv de Bedste hinke,
At de fra Altret os til Høien vinke,
At Røgelsen i deres Offerskaal
De tænde vil for Jehovah og Baal.

Det end er sandt, at Satan haver spundet
De Reb, der sig om Lysestagen sno,
Men styrte den har han endnu ei kundet,
Du paa hans Ord ei maa den Løgner troe.
Han lo saa fælt af dybe Helvedstrube,
Som alt han havde Lyset i sin Grube,
Saa lo han fordum, da med Klageskrig
De Fromme stirrede paa Jesu Liig;
Men ret som da hans Latter flux blev endt,
Ja blev til Skrig og Hysten heel omvendt,
Saa skal engang endnu det atter gaae,
Og Lyset skal den Fule lade staae;
Det lyse skal for alle dem som vaage,
Naar Stormen har adsplittet Nattens Taage.
Korsfæstet har man Frelseren paa ny,
Og ei som Joseph, men med Støi og Ry
268Paa Skrømt, hans Liig bevist den sidste Hæder,
Indsvøbt det vel i fine Jordeklæder,
Og med Moral det balsameret saa,
At som en Mumie det kan bestaa,
Til Himlen røres og Basunen skralder,
Indtil Han selv det af sin Grav opkalder.
En Grav, hvori slet Ingen hviled før
Man til det Samme haver pænt udhugget;
Man smeddet har af Staal og Jern en Dør,
Med hundred Laase den ret fast tillukket,
Ei til Pilatuser de dennegang
Og ei til Vægttere har nogen Trang,
Til Saadant trængde ikkun Jødepræster,
Da for Disciplene de havde Frygt,
Nu for Disciplene kan Jesus hvile trygt,
Thi de har selv korsfæstet deres Mester.
Dog, Himlens Magter er kanskee saa stærke,
At ei Disciplene de har behov,
Og er det saa, da skal de snarlig mærke,
Han ei blev stjaalen medens Vagten sov.
Nu er det Dimmelugens sidste Nat
Og Morgenrøden vil fremskinne brat,
Mig tykkes alt i Aanden jeg fornemmer
En Jubellyd fra Millioner Stemmer:
O salig Paaskedag!
Nu har vi vundet Sag,
269Langfredags bittre Minde,
Maae nu saa sødt hensvinde;
Thi Jesus vandt med Ære,
Hans Navn velsignet være.
Jeg seer det grant, Du mener ikke saa,
Du seer Herolden alt med Septer staae,
Du Skyen seer sig over Tronen hvælve,
Som Spotterne skal see, og troe og skjælv;
Vi lige let kan begge skue feil,
Vi skue begge i et dunkelt Speil,
Men visselig kan end paa mangan Maade
Til Christi Priis sig løse Tidens Gaade.
O hør engang, hvordan i Norrigs Fjelde
Heel sære Røster røre sig med Vælde,
Hvo veed om ei i Norden dennegang
Udbryde skal hin store Paaskesang!
See hvor de sysle hist bag Hav i Vest!
Hvad om de renses til en Paaskefest!
I Morgen skal vi paa det høie Stade
Os føle og os tee saa hjerteglade,
Naar Christi Fjende vi see død nedfalde,
Og høre Gud sin Søn heel bradt hjemkalde
Da han, som Barnet efter Livet stod
Er druknet rædsomt i uskyldigt Blod.

O store Sandsagn! naar vi dig forstaa,
Af dig vi kan om Christi Kirke spaa,
270Naar en Herodes sig mod Gud opreiser,
Som Spotter, Grubler eller Tyrkekeiser,
Og sværger i sin blinde Helvedharm,
At dræbe Jesus i hans Moders Arm,
Da haver Gud en Pleiefader alt
I Viisdom til sin Hellige udvalgt;
Med Moderen og hendes spæde Søn
Til vilden Ørk han flygter udi Løn,
Herodes farver Sværdeodden rød
Med Blod af Spæde udi Moderskjød,
Men Guddomsbarnet han dog aldrig rammer,
Marie tryk i Ørken det opammer.
Heel sørgelig og mørk en Tid henskrider,
Ja eengang maa vel og henskride *Tider*,
Da maa Herodes paa sin Trone grue
Og alt det Blod, han rasende udgød,
Ham piner, brænder som en Helvedglød,
Ja vælter sig i Aarerne som Lue
Til den nedhvirvler ham i dybe SØ,
Hvor Ild ei slukkes, Ormen ei kan døe.
Da Engelen for Joseph staaer saa fage
Og raaber jublende: kom kun tilbage!
Thi han som Barnet efter Livet stod,
Er brændt og druknet i uskyldigt Blod.
Og fra Europa flygter Jesus vist
Og fløtter med sig bort sin Lysestage,
271Men ei med Vold og ei med al sin List
Kan Satan Lysene fra Altret tage;
End staaer det der, det vakkre Lysepar,
Og brænder herligt med sin klare Lue,
Med Sværd og Støv og Vand i fulde Kar
Afmægtige dem Mørkets Dværge true,
Kan dem ei slukke og ei overvinde;
Thi naar den sidste Flok i Kirkekor
Forlader feig det høie Alterbord;
Med Stagerne de Lys da brat forsvinde,
Og det som Hoben træder paa med Haan,
Er kun et Blændværk af den fule Aand.
Ei Lysene, men *vi* er stædt i Fare,
O vee os! om ei kjækt vi dem forsvare!
O vee da os! vi ere Jordens Salt,
Og raadne vi, ved os da raadner Alt.
Os spørger Jesus: hvor kan I dog sove,
Nu Tiden er en mandig Dyst at vove?
Op Brødre! op af Søvn til Bøn og Kamp
Mod Sværd og Ild og Vand og Støv og Damp!
Vi kjæmpe skal, naar ogsaa hult vi sukke,
For Aandens Sværd maa alle Fiender bukke.
Hvi staa, som Kvinder, vi i ledig Sorg,
Og lader Fjenden Herrens Odel hæрге?
Er længer ei *vor* Gud saa fast en Borg?
Er han *ei* vort, som Luthers, Skjold og Værge!
272Kan vi ei gaae en Luthers Kjæmpegang,
Og sjunge trøstelig hans Kjæmpesang!

- 4 "Var Verden end af Djævlø fuld
Kun lidt det vilde sige,
Saalænge Gud er tro og huld,
Vi ei et Straasbred vige;
Vi veed det saa godt,
Den Mørkhedens Drot,
Hvor trodsig han staaer,
Kun lidt han formaaer,
Et Ord - og han maa falde.

- 5 Det Ord de nok skal lade staa,
Og dertil Utak have,
Gid altid vi kun sjunge maa
Ved Aandens Naadegave:
Vor Ære og Viv,
Vort Gods og vort Liv,
Lad tage dem frit!
Det nytter dem kun lidt,
Og Riget vi beholde.”
- 6 See, det er Tingen, Alt i Gud vi mægte,
Naar vi *os selv* kan lære at fornægte,
Vi veed, at i den gamle Christenold,
Apostler og Martyrerne det kunde,
273De følte dybt, at Død er Syndens Sold,
Og døde kjækt, for ei at gaae tilgrunde;
Men Ørnen faldt fra Kapitolets Top,
Og Korset fløi med Konstantin derop;
Ja Julian i Sandhed det befandt,
At Naziræeren ham overvandt.
Hvad, er da vel den Konst saa ny og stor,
At myrde Jesus med hans egne Ord,
Har Skolastikerne den samme Konst ei drevet!
Lidt finere den sagtens nu er blevet,
Men Luthers Sværd kan ogsaa slibes op,
Da skal vi see en Bleggen og en Blinken,
En lønlig Fnysen og en synlig Hinken.
Af Museslægten er den hele Trop,
Som Muus de gnave baade Stort og Smaat,
Selv Kongesmykket er dem ei for godt,
Hvor er det Baand og hvor de Buestrænge,
Som ei maa briste, naar de gnaves længe?
Mens Katten sover, gaaer det grumme rart,
Men naar han vaagner – og han vaagner snart,
Da gjælder det om Musene kan spænde
Den Bue som saa flink de kunde skjænde;
Da gjælder det om der er Huller nok
Og om de rumme kan den hele Flok,
Mon kjækkere den Museflok er vorden,
Fordi ei længer Vatikanets Torden
274Dem kalder sine elskelige Børn,
Fordi den gamle barske Romerørn
Ei længer nu som fordum er tilrede,
For sine Vinger over dem at brede,
For skarpe Klo i hver en Kat at slaa?
Dog, tys, hvo veed hvad der i Tiden gærer,
Hvad allerede den ved Brystet nærer,
Maaskee er Dyrets Time kommen nær,
Da tier Spot, da stige hule Sukke,
Der kommer Hede med det Søndenvær,
Naar Jorden da mon under Foden brænde,
Naar Tungen klæber sig ved Ganen fast,
Da kom o Herre! kom med Kraft og Hast!
Bevar os tro indtil vor sidste Ende!
Her ender sig vor korte Vennetvist,
Som sært maa klinge i vanhelligt Øre,
O *Bechman!* Begge vi det tro saa vist,
At først, naar Himlens Kræfter sig mon røre,
Frembryde skal den sande Morgenrøde,
Og Christus *heel* opstande fra de Døde.
Naar han indgange vil i Brudesal,
Ved dybe Midnat eller Hanegal,
Det veed vi ei, det bør os ei at vide,
Men det vi veed, at vi med ham skal lide,
Om vi med ham vil dele Tronens Glands,
Om vi af ham vil tage Ærens Krands.

